

О. Б. Червенко

ДО 100-РІЧЧЯ БОЛГАРСЬКОГО ФОЛЬКЛОРИСТА АКАДЕМІКА ПЕТРА ДИНЕКОВА

Петро Динеков

17 жовтня 2010 року виповнилося 100 років від дня народження відомого болгарського літературознавця та фольклориста академіка Петра Динекова, якого можна назвати знаковою постаттю болгарської славистики ХХ ст. Його наукова та науково-організаційна діяльність як голови Болгарського комітету славистів була тісно пов'язана з вченими багатьох країн, серед яких Україна займає одне з пріоритетних місць. Тісна співпраця пов'язує його з ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України та Українським комітетом славистів, очолюваним

у 1960-тих роках М. Т. Рильським, у творчості якого Болгарія та її волелюбний народ також знайшли творче втілення.

Саме завдяки ініціативам академіка П. Динекова українсько-болгарські наукові зв'язки набувають нових перспектив та конкретної реалізації в багатьох наукових виданнях та збірниках. В ІМФЕ ім. М. Т. Рильського постає справжня наукова школа болгаристики (О. Мордвінцев, Н. Шумада, Д. Степовик, В. Захаржевська, Т. Руда, Я. Конєва, І. Горбань, Н. Задорожнюк, А. Єрьома та ін.). Продовженням її діяльності стало також видання з ініціативи директора Інституту академіка Г. Скрипник спецвипуску журналу «НТЕ» (2008, № 2), присвяченого болгарській фольклористиці.

Безперечно увагу науковців слов'янських країн приверне нове унікальне видання «Спомени и размисли за Петър Динеков. 100 години от рождението му» (София: Академично издателство «Проф. Марин Дринов», 2010. – 397 с.), яке відображає його особистість та наукову діяльність в загальнослов'янському контексті. Поряд зі статтями та науковими есе болгарських учених – Р. Савової («П. Динеков і його родовід»), С. Стойкової («Записки про проф. П. Динекова. Сторінки щоденника»), Н. Димчевої («Перший літературний досвід. З архівного спадку акад. П. Динекова»), Ю. Ніколової («Професор П. Динеков у Пловдиві»), Б. Димитрової («П. Динеков – вчений і людина»), С. Бояджиєвої («П. Динеков, фольклор і фольклористи») тощо опубліковано також дві статті польських славистів і болгаристів Генрики Чайки та Кшиштора Вроцлавського, адже П. Динеков започаткував полоністичні дослідження в Софії, а його ученицею стала відома в Польщі та в Україні фольклористка Катя Михайлова, яка і як член редакційної колегії доклала чимало зусиль до підготовки та публікації згаданого видання. П. Динеков підтримував наукові контакти з відомим польським літературознавцем і фольклористом Юліаном Кшижановським, із професором М. Кравцовим, засновником кафедри російського фольклору МГУ ім. М. Ломоносова, де вивчення болгарського фольклору займало особливе місце і де в аспірантурі готували наукові кадри також і для Болгарії. Серед авторів книжки є імена російських учених – фольклористки-болгаристки А. Кулагіної та І. Амроян, чії спогади стосуються російсько-болгарських фольклористичних взаємин.

Багато років співпраці поєднували українських славистів Н. Шумаду та В. Захаржевську з П. Динековим. Спогади Н. Шумади відображають не тільки роль видатного болгарського вченого в її особистому становленні як фольклориста, а й також вплив його на розвиток славістичної фольклористики в Україні в другій половині ХХ ст. та діяльність відділу

слов'янської фольклористики, створеного 1969 року в ІМФЕ ім. М. Т. Рильського, який він відвідував неодноразово. Доповіді академіка Петра Динекова стали постійними на вчених радах ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України, Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка та УКС. Багаторічний учений секретар УКС В. Захаржевська присвячує П. Динекову своє наукове есе «Київ та Київська Русь та творчий світ Петра Динекова. Деякі болгарсько-українські літературні ремінісценції».

Видання доповнюють бібліографічні матеріали та фотоілюстрації, де представлено також менш відомі факти з життя та діяльності Петра Динекова, зокрема його зустріч із Папою Іоанном Павлом II під час візиту до Риму болгарської делегації (24 травня 1979 р.).

П. Динеков завжди підтримував зв'язки з болгарськими дослідниками, які виїхали до США, та американськими славістами. Ця сторінка його творчої діяльності, зокрема поїздка до Колумбійського університету, також знаходить своє відображення у виданні. Адже учні та послідовники наукової школи П. Динекова сьогодні працюють у багатьох славістичних центрах світу – в Польщі, Чехії, Великобританії, Бельгії, Франції та США. Творча співпраця поєднувала його з відомим французьким етнологом, іноземним членом БАН Ж. Кюїзенє.

Жаль, що до книжки не потрапили світлини з поїздок вченого в Україну, де його виступ на Міжнародному з'їзді славістів у Києві (1983) зустріли бурхливими оплесками.

Науковий доробок П. Динекова, безперечно, заслуговує на нову оцінку й висвітлення в Україні, де з його іменем асоціюється розвиток українсько-болгарських наукових зв'язків. Болгаристика продовжує посідати сьогодні важливе місце як в Національній АН України, так і багатьох університетських центрах Києва, Харкова, Одеси та Бердянська.

У жовтні 2010 року в Софії також відбулася міжнародна наукова конференція, присвячена ювілею славетного вченого.